

MHLC280001862024

निशाणी ओ-३

दाखल दिनांक : १९/१०/२०२४
नोंदणी दिनांक : १९/१०/२०२४
निकाल दिनांक : ०७/०३/२०२६
कालावधी : ०१ वर्ष ०४ म. १९ दि.

कामगार न्यायालय, बुलडाणा.(श्री.शार्दूल श.जहागिरदार, पिठासीन अधिकारी तथा न्यायाधीश)अर्ज (औ.वि.का.) क्रं. १३/२०२४

भास्कर शंकर वाघ,
मयत चालक तर्फे वारस पत्नी :
पुष्पा भास्कर वाघ,
वय ६५ वर्षे, व्यवसाय—काही नाही,
रा. वडशिंंगी, ता. जळगाव जामोद,
जि. बुलडाणा.

.. अर्जदार

—विरुध्द—

विभाग नियंत्रक,
महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ,
विभागिय कार्यालय, मलकापुर रोड,
बुलडाणा, ता. जि. बुलडाणा.

.. प्रतिवादीअर्ज — औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ कलम ३३ सी (२) नुसार.

विधिज्ञ :- श्री. जी. आर. गावंडे, अर्जदाराकरीता.
श्री. एस. एस. सासनकर, प्रतिवादीकरीता.

निकालपत्र

(पारीत दिनांक ०७/०३/२०२६)

१) प्रस्तुतचा अर्ज अर्जदार मयत भास्कर शंकर वाघ हयांचेतर्फे पुष्पा भास्कर वाघ हयांनी दाखल केला असून असे प्रतिपादन केले आहे कि, या प्रकरणातील प्रतिवादी म्हणजे विभाग नियंत्रक महाराष्ट्र परिवहन महामंडळ, बुलढाणा यांच्याकडे त्यांचे मयत पती चालक म्हणुन कार्यरत होते आणि दि. ४/५/१९९६ रोजी स्वेच्छानिवृत्ती घेतली. त्यानंतर दि. १३/०६/२००१ रोजी त्यांचा मृत्यु झाला. आणि वेतनाची रककम रु. ६८,७८०/- जी बाकी आहे ती दिलेली नसल्यामुळेच प्रतिवादी हयांच्याविरुध्द औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ कलम ३३-सी (२) खाली प्रस्तुतचा अर्ज दाखल केला आहे.

२) प्रस्तुतचा अर्ज अर्जदार मयत भास्कर शंकर वाघ हयांचेतर्फे पुष्पा भास्कर वाघ हयांनी दाखल केला असून असे प्रतिपादन केले आहे कि, या प्रकरणातील प्रतिवादी म्हणजे विभाग नियंत्रक महाराष्ट्र परिवहन महामंडळ, बुलढाणा यांच्याकडे त्यांचे मयत पती दि. ४/५/१९७९ रोजी चालक म्हणुन रोजंदारी तत्वावर रुजु झाले आणि आजारपणामुळे दि. ४/५/१९९६ रोजी स्वेच्छानिवृत्ती घेतली. त्यानंतर दि. १३/०६/२००१ रोजी त्यांचा मृत्यु झाला. अर्जदारांच्या मयत पतीने प्रतिवादींकडे एकुण १७ वर्षे ०१ महिने व ०२ दिवस पर्यंत सलगपणे सेवा केली आहे. परंतु अर्जदारांना प्रतिवादींनी २४ महिने विना वेतन केले ज्याची कोणतीही माहिती त्यांना देण्यात आली नाही.

३) अर्जदार पुढे असे म्हणतात की, अर्जदार यांच्या मयत पतीचे २४ महिन्याचे वेतन हे रु. ९१,६५६/- एवढे होते. प्रतिवादींनी रु.

४९,५७३/- वसुली दाखविली आणि नेट पे म्हणुन १९,२०७/- एवढी रक्कम दाखवुन अर्जदारांच्या पतीला रु. ६८,७८०/- दिलेच नाहीत. त्यामुळेच अर्जदार ही रक्कम आणि त्यावरील नियमाप्रमाणे १२ टक्के व्याजाची मागणी प्रतिवादींकडुन करतात.

४) अर्जदार पुढे असे म्हणतात की, अर्जदाराचे पती हे आजारपणामुळे वारले व त्यांनी तत्पुर्वी स्वेच्छानिवृत्ती घेतली होती. घरची परिस्थिती दयनिय असल्याने त्यांनी प्रतिवादींकडे त्यांच्या देय रकमेची मागणी केली होती व जी रक्कम प्रतिवादींनी दिली ती त्यांनी स्वीकारली. त्यानंतर मिळालेल्या पैशांचा हिशोब केल्यावर तसेच आवश्यक ती कागदपत्रे मागणी करुनही प्रतिवादींनी दिली नाही. त्यामुळेच प्रतिवादींना असे निर्देशीत करण्यात यावे की, त्यांनी अर्जदारांना रु. ६८,७८०/- आणि त्यावर १२ टक्के व्याज प्रदान करावे आणि अर्जदारांचा हा अर्ज मंजूर करण्यात यावा अशी प्रार्थना करतात.

५) प्रतिवादींनी आपली लेखी कैफियत नि. क्रं. सी-२ खाली दाखल केलेली असून, असे कथन केले आहे की, या प्रकरणात अर्जदारांनी वेतनाच्या रकमेची जी मागणी केली आहे, ती खोटी असून हा अर्ज पुर्णपणे फेटाळण्यास पात्र ठरतो. प्रतिवादी पुढे असे म्हणतात की, अर्जदारांचे मयत पती यांनी १९९६ मध्ये स्वेच्छानिवृत्ती घेतली आणि हे प्रकरण जवळजवळ २८ वर्षांनी दाखल केले आहे. अर्जदारांच्या मयत पतीला नियमानुसार हिशोब करुन संपुर्ण रक्कम देण्यात आली आहे, त्यामुळे आता प्रतिवादी कोणतीही रक्कम देण्यास जबाबदार ठरत नाहीत.

६) प्रतिवादी पुढे असे म्हणतात की, ज्यावेळी अर्जदारांचे मयत पतीला रक्कम देण्यात आली, त्यावेळेला प्रस्तुतची रक्कम ही कमी आहे याबाबत कुठलीही लेखी अथवा तोंडी हरकत अर्जदाराचे मयत पतीनी घेतली नाही आणि देण्यात आलेली रक्कम बरोबर आहे, याची माहिती अर्जदाराचे पतीला असल्यामुळे त्याबाबत त्यांनी तक्रार केली नाही आणि त्यामुळे हा अर्ज चुकीचा ठरतो आणि प्रतपालनीय नाही. प्रतिवादी पुढे असे म्हणतात की, अर्जदारांचे पतीला रक्कम देतांना ती कशाप्रकारे आणि किती वर्षाची काढली याची संपुर्ण माहिती देण्यात आली होती आणि यावर त्यांनी कोणतीही हरकत घेतली नव्हती. त्यामुळेच आता हरकत घेवून त्यांना हा अर्ज दाखल करण्याचा कायदेशीर अधिकार नसल्यामुळे प्रस्तुतचा अर्ज पुर्णपणे फेटाळण्यास पात्र ठरतो.

७) प्रस्तुत प्रकरणात निशाणी क्रं.ओ-२ वर खालील मूद्दे निश्चीत करण्यात आलेले आहेत, त्यावर माझे निष्कर्ष खालील कारणांसाठी म्हणून देत आहे —

अ. क्र.	मुद्दा	निष्कर्ष
१)	अर्जदार हे सिध्द करतात का कि, त्यांना प्रस्तुतचा अर्ज दाखल करण्याचा (pre-existing right) मुलभूत अधिकार आहे ?	नकारार्थी.
२)	अर्जदार हे सिध्द करतात का की, त्यांनी मागितलेल्या दाद साठी ते पात्र ठरतात ?	नकारार्थी.
३)	काय आदेश ?	अंतिम आदेशाप्रमाणे

कारणमिमांसा**मुद्दा क्रं. १ व २ करीता :-**

८) मुद्दा क्रं. १ व २ चे अवलोकन करतांना हे स्पष्ट होते कि, अर्जदारांनी वेतनाची रक्कम रुपये ६८,७८०/- आणि त्यावर १२ टक्के व्याज मिळण्याकरिता म्हणून हा अर्ज दाखल केलेला आहे, त्यावर प्रतिवादी हयांचे कथन आणि तोंडी युक्तीवाद असा आहे कि, मुळातच हा अर्ज अर्जदारांनी जवळपास २८ वर्षांच्या विलंबानंतर दाखल केलेला आहे. त्यामुळे त्यात कोणतेही तथ्य नाही तसेच मयत भास्कर वाघ यास सर्व रक्कम देण्यात आलेली असल्यामुळे आता कोणतीही रक्कम प्रतिवादी देण्यास बांधील ठरत नाहीत.

९) अर्जदारांनी प्रस्तुतचा अर्ज वेतनाची रक्कम मिळण्याकरिता म्हणून प्रतिवादींविरुद्ध दाखल केलेला आहे आणि या प्रकरणात अर्जदाराचे मयत पती आणि प्रतिवादी यांच्यामध्ये कामगार—मालक या नात्यावरून कोणताही संघर्ष नाही, उलटपक्षी प्रतिवादींना हे मान्य आहे की, अर्जदाराचे मयत पतीनी त्यांच्याकडे चालक म्हणून सेवा बजावलेली आहे. अर्जदारांचे कथन असे आहे की, प्रतिवादींकडे चालक म्हणून जवळपास १७ वर्षे एवढी सेवा बजावलेली असल्यामुळे अर्जदार संपुर्ण वेतनाची रक्कम मिळण्यास पात्र ठरतात, परंतु प्रत्यक्षात वेतनाची रक्कम रू. ६८,७८०/- ही दिलेलीच नाही, तर प्रतिवादींचे त्यावर कथन असे आहे की, मुळातच ही मागणीच २८ वर्षांच्या विलंबानंतर करण्यात आलेली असल्यामुळे कायदेशीरदृष्ट्या हा अर्जच चुकीचा ठरतो. त्यामुळे या प्रकरणात दाखल केलेल्या पुराव्याचा स्वतंत्रपणे परामर्श घेणे आवश्यक ठरते.

अर्जदारांचा पुरावा

- १) निशाणी क्र.यु—७ खाली प्रतिवादींकडून मिळालेले पत्र.
- २) निशाणी क्र.यु—८ खाली माहितीच्या अधिकारातील पत्र.
- ३) निशाणी क्र.यु—९ खाली उपदान रजेचे दि. २९/०१/२०२४ चा अर्ज.
- ४) निशाणी क्र.यु—१० खाली उपदान शिट
- ५) निशाणी क्र.यु—११ खाली महामंडळानी दिलेली उपदान आदेश प्रत.
- ६) निशाणी क्र.यु—१२ खाली जळगाव जामोद येथील प्रथम वर्ग न्याय दंडाधिकारी ह्यांचे निर्दोश मुक्तता केल्याच्या आदेशाची प्रत.

प्रतिवादींतर्फे पुरावा नाही म्हणुन नि.सी—३ खाली पुरसिस.

१०) मुळातच, प्रस्तुतचे प्रकरण हे अर्जदारांनी दाखल केलेले असल्यामुळे कायदेशिरदृष्ट्या योग्य कसे आहे आणि मागितलेली दाद मिळणेकरीता अर्जदार पात्र आहेत हे सिध्द करण्याची जबाबदारी सुध्दा अर्जदारांचीच ठरते. प्रस्तुतचे प्रकरण अर्जदारांनी जवळपास २८ वर्षांच्या विलंबाने दाखल केलेले आहे ही बाब अभिलेखावर दाखल असलेल्या सर्व कागदपत्रांचे अवलोकन केल्यानंतर स्पष्ट होते. जरी औद्योगिक विवाद कायदा कलम ३३—सी (२) खाली किंवा या कायद्याखाली विलंब लागू होत नसला तरी २८ वर्षे प्रकरण दाखल करण्यास झालेला विलंब याबद्दल कोणतेही तार्कीक स्पष्टीकरण अर्जदारांकडून होत नाही.

११) अर्जदारांनी आपल्या अर्जातुन आणि शपथपत्रातुन त्यांच्या २८ वर्षांच्या विलंबाच्या अनुषंगाने कोणतेही भाष्य केलेले नाही, जे की त्यांनी मागितलेल्या दाद करीता ते पात्र आहेत हे सिध्द करण्याकरीता आवश्यक ठरते. मुळातच अर्जदारांनी त्यांच्या मयत पतीस त्यांनी केलेल्या मागणी नुसार वेतन अनुज्ञेय कसे होते त्याचा कोणताही हिशोब अभिलेखावर दाखलच केलेला नाही. त्याच प्रमाणे अर्जदारांनी त्यांच्या तर्फे साक्ष देणेकरीता त्यांच्या मुलास प्रकाश भास्कर वाघ याला अधिकार पत्र दिल्यानंतर आणि त्याअनुषंगाने नि. यु-६ खाली दाखल केलेल्या शपथपत्रावर प्रतिवादींनी जेव्हा उलटतपासणी घेतलेली आहे त्यामध्ये प्रकाश भास्कर वाघ हयांनी हे मान्य केले आहे की, मयत भास्कर वाघ हयांचे दि. ४/५/१९९४ ते ४/५/१९९६ या कालावधीमध्ये वेतन ३८१९/- एवढे होते हया त्यांच्या कथनाच्या अनुषंगाने अभिलेखावर कोणतेही कागदपत्रे दाखल केलेली नाहीत.

१२) त्यामुळे हे स्पष्ट होते की, प्रतिवादींच्या या युक्तीवादामध्ये पुर्णपणे तथ्य आहे की, मुळातच हा अर्ज २८ वर्षांच्या विलंबानंतर दाखल केलेला आहे, ज्याचे कोणतेही समर्थन अर्जदारांकडुन होत नाही. तसेच वेतनासंदर्भात देखील कोणताही ठोस पुरावा अभिलेखावर दाखलच करण्यात आलेला नाही. अर्जदारांनी नि. यु-२ खाली जे कागदपत्रे दाखल केलेली आहेत त्यांचे अवलोकन केल्यानंतर हे स्पष्ट होते की, अर्जदारांनी जी मागणी केलेली आहे ती योग्य व कायदेशीर आहे हे सिध्द करण्यात अर्जदारांना पुर्णपणे अपयश आलेले आहे, ज्यामुळे मुद्दा क्रं. १ व २ नकारार्थी ठरत असून खालील आदेशान्वये प्रस्तुतचा अर्ज निकाली काढण्यात येत आहे :-

(८)

अर्ज (उपदान) क्र. १३/२०२४

आदेश

- (१) अर्ज पुर्णपणे नामंजुर करण्यात येत आहे.
- (२) सर्व पक्षांनी आप—आपला खर्च सोसावा.
- (३) प्रकरणाची नस्ती बंद करण्यात येत आहे.

दिनांक :- ०७/०३/२०२६

(शार्दुल श. जहागिरदार)

न्यायाधीश,

ठिकाण :- बुलढाणा.

कामगार न्यायालय, बुलढाणा.

युक्तीवाद ऐकल्याचा दिनांक :- ०७/०३/२०२६

श्रुतलेखन दिल्याचा दिनांक :- ०७/०३/२०२६

टंकलिखित केल्याचा दिनांक :- ०७/०३/२०२६

निकालपत्र तपासणी आणि स्वाक्षरी दि. :- ०७/०३/२०२६